

REVIIJA ZA LJUBITELJE GORA ŽE OD LETA 1895

PLANINSKI

VESTNIK

7-8

2018

TEMA MESECA
Zgodba o rapalski dediščini

Z NAMI NA POT
**Skupina Mrzle gore
Sassolungo/Langkofel**

4,90 €

IZ PLANINSKE ZALOŽBE – AKCIJA

Planinski zemljevid Šaleška dolina z okolico 1 : 50 000

Na planinskem zemljevidu Šaleška dolina z okolico 1 : 50 000 so poleg samoumevnih planinskih poti (posebej sta označeni obhodnici Slovenska planinska pot in Evropska pešpot E 6) označena tudi številna plezališča, ki jih na tem koncu Slovenije res ne manjka, ter planinske koče in ostali gostinski objekti. Označena so tudi večja parkirišča na izhodiščih bolj priljubljenih planinskih ciljev.

Format: 70 x 100 cm

Planinski vodnik DOLENJSKA, BELA KRAJINA, NOTRANJSKA, R. Mihalič

Planinski vodnik Dolenjska, Bela krajina, Notranjska je vodnik za vse, ki imate radi lažje in označene planinske poti. Segaja od Ljubljanske kotline do Kolpe, na Notranjsko mejo z visokima planotama Krimom in Blokami, na severu in vzhodu pa meji na reko Savo. Vodnik je izšel s podporo Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji.

160 strani; 120 x 160 mm; PVC ovitek, šivano s sukancem, okrogel hrbet.

CENA: V času od **15. 7. 2018** do **15. 8. 2018** lahko planinski zemljevid Šaleška dolina kupite po akcijski ceni s **50-odstotnim popustom: 2,43 €* (redna cena: 4,86 €*)**.

Planinski vodnik Dolenjska, Bela krajina, Notranjska pa lahko v času od **15. 8. 2018** do **15. 9. 2018** kupite po akcijski ceni s **50-odstotnim popustom: 7,45 €* (redna cena: 14,90 €*)**.

**DDV je obračunan v ceni. Stroške poštnine plača naročnik.*

Planinski zabavnik 2

Dragi otroci, mladostniki, starši, stari starši, učitelji, mentorji, vodniki in vsi drugi!

PZS je spomladi izdala **Planinski zabavnik 2**: drugi delovni zvezek s planinsko tematiko za otroke in mladostnike od 9. do 14. leta. Delovni zvezek, ki se ga boste zagotovo lotili z veseljem! Novo znanje boste usvajali na zabaven in šaljiv način, čeprav je vsebina, ki se bo razgrnila pred vami, ko boste prelistali zabavnik, tudi zelo resna.

Otroci, želimo vam, da boste v reševanju nalog uživali in da jih ne boste reševali samo doma; vzemite zabavnik s seboj na izlet ali na planinski tabor, rešujte ga skupaj s prijatelji!

Format: 210 x 297 mm; 64 strani, šivano 2 x z žico

I N F O R M A C I J E · N A K U P · N A R O Č I L A

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE, PLANINSKA TRGOVINA PZS

NA SEDEŽU Ob železnici 30a, Ljubljana, v času uradnih ur
(v ponedeljek in četrtek od 9. do 15. ure, sredo od 9. do 17. ure, petek od 9. do 13. ure; odmor za malico 10.30–11.00).

PO POŠTI p. p. 214, SI-1001 Ljubljana

PO TELEFONU 01 43 45 684 v času uradnih ur brezplačna telefonska številka 080 1893 (24 ur na dan, vse dni v letu)

PO FAKSU 01 43 45 691

E-NAROČILA trgovina@pzs.si ali spletna trgovina PZS: <http://trgovina.pzs.si>.

SLOVENSKI PLANINSKI MUZEJ

Triglavska cesta 49, 4281 Mojstrana • telefon: 08 380 67 30 • faks: 04 589 10 35 • e-naročila: info@planinskimuzej.si

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK:

Planinska zveza Slovenije

ISSN 0350-4344

Izhaja petnajstega v mesecu.
Planinski vestnik objavlja izvirne prispevke,
ki še niso bili objavljeni nikjer drugje.
118. letnik

NASLOV UREDNIŠTVA:

Planinska zveza Slovenije

Uredništvo Planinskega vestnika

Ob železnici 30a, p. p. 214

SI-1001 Ljubljana

T: 01 434 56 90, F: 01 434 56 91

E: pv@pzs.si

<https://www.planinskivestnik.pzs.si>

www.pvkazalo.si

www.facebook.com/planinskivestnik

ODGOVORNI UREDNIK:

Vladimir Habjan

UREDNIŠKI ODBOR:

Emil Pevec (tehnični urednik), Marta Krejan Čokl,
Zdenka Mihelič, Irena Mušič Habjan, Mateja Pate,
Dušan Škodič, Tina Leskošek, Mire Steinbuch

ZUNANJA SODELAVCA:

Andrej Mašera, Peter Šilak

LEKTORIRANJE:

Marta Krejan Čokl, Mira Hladnik, Vera Šeško,
Sonja Čokl, Darja Horvatič (korektorica)

OBLIKOVANJE:

Mojca Dariš

GRAFIČNA PRIPRAVA IN TISK:

Schwarz print, d. o. o.

Tiskano na NEO MATT papirju, Triglav papir

NAKLADA: 4650 izvodov

Prispevke, napisane z računalnikom, pošiljajte
po elektronskem mediju na naslov uredništva ali na
elektronski naslov. Poslanih prispevkov ne vračamo.
Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave,
krajsanja, povzemanja ali delnega objavljanih nenaročenih
prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in
prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno
mnenje uredništva in PZS. Kopiranje revije ali posameznih
delov brez privolitve izdajatelja ni dovoljeno.

Naročanje:

Po pošti na naslov: Planinska zveza Slovenije,
Ob železnici 30a, p. p. 214, SI-1001 Ljubljana,
po elektronski pošti na naslov: pv@pzs.si ali
po telefonu 080 1893 (24 ur na dan) in na naslovu:
<https://clanarina.pzs.si/vestnik.php>.

MODRA ŠTEVILKA

Transakcijski račun PZS:

IBAN: SI56 6100 0001 6522 551

SWIFT: HDELSI22

DELAVSKA HRANILNICA D.D. LJUBLJANA

Naročnina 39 EUR, 63 EUR za tujino, posamezna številka
3,90 EUR. Člani PZS so upravičeni do 25% popusta na
letno naročnino Planinskega vestnika. Reklamacije
upoštevamo dva meseca po izidu številke. Ob spremembi
naslova navedite tudi stari naslov. Upoštevanje samo pisne
odpovedi do 1. decembra za prihodnje leto.

Izdajanje revije sofinancira Javna agencija za raziskovalno
dejavnost Republike Slovenije (ARRS),
št. pog. 630-183/2017-1.

Program informiranja o planinski dejavnosti
sofinancirata Ministrstvo za šolstvo in šport RS in
Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS.

FS Fundacija za šport

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

V objemu Jalovca

Foto: Anže Čokl

Uredništvo Planinskega vestnika skrbno preverja
vse članke in točnost v reviji objavljenih opisov poti,
ki praviloma vključujejo opozorila na nevarnosti in
možne pasti obiskovanja gora. Žal pa je vsak opis vedno
subjektiven, poleg tega se objektivne težave na terenu
lahko spreminjajo iz dneva v dan, celo iz ure v uro.
Zato uredništvo revije in Planinska zveza Slovenije ne
moreta prevzeti nobene odgovornosti za morebitne
poškodbe ali materialno škodo, ki bi jih utrpel kdorkoli
zaradi hoje in plezanja po gorah po navodilih iz te revije.

Precej listov zgodovinskih učbenikov je še vedno zlepljenih

Naslov ni naslov, temveč komentar. V svojem jedrnatem stilu ga je pod enega mojih člankov prispeval Tone Škarja in z nekaj besedami zajel naš pogled na zgodovino. Ni velike razlike, če govorimo o polpretekli zgodovini našega naroda, dneh osamosvojitve ali zgodovini slovenskega planinstva. Včasih nam vzbuja nelagodje in strah, a taka pač je zgodovina. Tlačenje pod preprogo je nesmiselno, slej ko prej bo prišla za nami. Verjetno jo je še najbolje sprejeti na način, kot je storila znanka, ko je prejela izvide splošnega zdravniškega pregleda. Vrednosti holesterola so ji malenkost presegle zapisano mejo. "Dobro, imam ga, ampak saj je moj. Bolna zaradi tega še nisem." Zgodovina me je začela podrobneje zanimati šele pred desetletjem. Sprva skozi pisanje zgodb po resničnih dogodkih iz našega gorskega sveta – pri čemer je bila povod knjiga Franceta Malešiča *Spomin in opomin gora*. Kasneje sem ob pomembnih obletnicah na prošnjo urednika napisal tudi kakšen članek. Kot pretežno ustvarjalni pisec si skoraj nisem mogel predstavljati dolgočasnejše teme od splošno znanih stvari, povezanih z obletnicami. Kaj je možno napisati zanimivega o Jakobu Aljažu, Triglavu, Slovenskem planinskem društvu in podobnih naslovih, ki so jih opisali že predhodniki, tudi pokojni sodobniki in žive priče dogodkov? Vsi kasnejši smo v večini le prepisovali in pogrevali staro juho, da smo je imeli polne nosnice. Izkazalo pa se je, da se da s temeljitejšim pristopom najti še marsikaj zanimivega. Pri tem so pomagali tudi ljudje, s katerimi sem prišel prvič v stik po tem, ko so mi jih priporočili planinski znanci. Z znanstvi smo segli tudi v čezmejne arhive. Z njihovo pomočjo je z marsikatero zaprašeno sliko odpadel prah, na njeni zadnji strani pa se je pokazala skica, za katero nismo vedeli – če uporabim prisposodobu. Tako smo lahko spoznali pozabljeno ali zamolčano zgodbo, ki je nekoč zaznamovala naš gorski svet. Marsikatera nam ni bila v ponos, zato se je skrivala v arhivih, če so ti obstajali.

Bilo je namreč nekaj primerov, ko sem pisal planinskim društvom, ali lahko najdejo podatke in nam jih posredujejo, vendar odgovora ni bilo ali pa je bil presenetljiv: arhiva ni, pred leti je šel na deponijo oziroma v mlin. Kako je to mogoče? Da ni bilo prostora in še kakšen podoben izgovor. Človek bi pomislil, da je šlo za politične, ne planinske arhive. Ko sem spraševal o prvenstvenih vzponih pokojnega člana mojega društva, ki sem jih potreboval za zbornik, je bil odgovor prav tak; arhiva ni več, vse je šlo v mlin.

Še bolj presenetljivo je bilo, ko sem iskal osebo, ki bi kaj vedela povedati o neljubem, a odmevnem dogodku v povojni planinski srenji. Čeprav je članek govoril o delu naše neizbrisne zgodovine – in ne o povzročiteljih, za katere je bilo rečeno, da se jih ne bo omenjalo – sogovornika kljub dani besedi naenkrat ni bilo več. Prisoten je bil strah pred že dolgo pokojno osebo (!). A to spoštujem, nekako tudi razumem. Nasprotno pa je po objavi članka prišla drugačna pošta, da se namreč opredelujemo in nočemo izdati imen, ki jih "pozna pol doline".

In tako je tudi ostalo, saj smo v uredništvu nevtralni, kajti naša je vsa "dolina", ne samo polovica. Vendar ima dolina pravico izvedeti, da obstaja tudi to poglavje. Le tako si imajo ljudje možnost ustvariti vtis in "stvari najdejo svoje mesto".

V tej številki govorimo o precej neznani dediščini in o našem (ne)gospodarjenju z njo. Je ali ni prav, da smo po vojni pustili propasti objekte v gorah samo zato, ker so jih zgradili ljudje, ki so nekoč nasilno zasedli naše kraje? Možnosti sta vedno samo dve. Če imaš srečo, da ti je bila dediščina dana, jo lahko izkoristiš ali zapraviš. Preverili bomo, kako smo se glede nje odločili planinci. A tako zagovornike kot nasprotnike njenega ohranjanja bo verjetno presenetil podatek, da je niti ni bilo tako malo, kot se zdi.

Dušan Škodič

UVODNIK

1 Precej listov zgodovinskih učbenikov je še vedno zlepljenih

Dušan Škodič

ZGODBA O RAPALSKI DEDIŠČINI

4 Zapuščina medvojnega obdobja

Grega Žorž

ZGODBA O RAPALSKI DEDIŠČINI

9 Območje Julijskih Alp

Michele Di Bartolomeo

ZGODBA O RAPALSKI DEDIŠČINI

15 Trnovski gozd in okolica Snežnika

Michele Di Bartolomeo

ZGODBA

19 Dogajanje na nekdanji rapalski meji

Anka Rudolf

KARNIJSKE ALPE

22 Med nasršnimi stolpi

Vladimir Habjan

ZGODOVINA ALPINIZMA

28 Pred 80 leti je klonil Eiger

Andrej Mašera

INTERVJU

33 Pogovor z Jasno Pečjak

Mateja Pate

Z NAMI NA POT

36 Majhna skupina velikih gora

Andrej Mašera

INTERJUJ

53 Pogovor z Alešem Bjelčevičem

Mire Steinbuch

ZILLERTALSKE ALPE

58 Legendarni prelaz v Alpah

Vid Pogačnik

ALPSKI VELIKANI

62 Iz dnevnika gorskega vodnika

Klemen Gričar

MOBILNE APLIKACIJE

66 S pametnim telefonom v gore

Aleš Hočevar, Matjaž Šerkezi

SPOMIN

71 Deveto življenje gospoda M

Izidor Tasič

UZGOJA

74 Na turo z otroki

Matjaž Jeran

ALPE ADRIA TRAIL

77 Iz Kranjske Gore v Trento

Irena Mušič Habjan

NARAVOVARSTVO

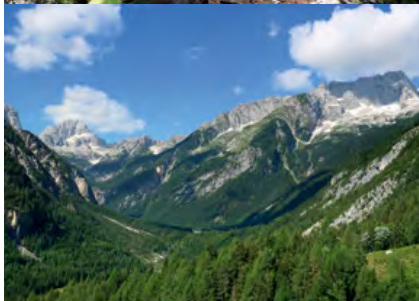
80 Naravni rezervat Kronotsky na Kamčatki

Anže Krek

NARAVA

83 Prevarantka

Ivan Premrl

PLANINSKA ORGANIZACIJA

84 Gore nas povezujejo

Alan Čaplar

PLANINSKA ORGANIZACIJA

86 Na Rogli zadonela planinska himna

Po sporočilu za medije
povzela Zdenka Mihelič.

OBLETNICA

88 Mineva 240 let od prvega pristopa na Triglav

Dušan Škodič

91 NOVICE IZ VERTIKALE

93 LITERATURA

95 NOVICE

95 ŠPORTNOPEZALNE NOVICE

USEBINE USEH
PLANINSKIH VESTNIKOV
OD LETA 1895 DALJE NA
WWW.PUKAZALO.SI.